L'AIGUADOLÇ 40 (2012), pàg. 127-131 Edita: Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta

VERSATILITAT I GOSADIA

(Sebastià Alzamora: *Crim de sang*, Ed. Proa, 2012)

Josep Bertomeu Moll

L'autor (Llucmajor, 1972) és, avui en dia –i potser no cal dir-ho-, un dels escriptors més coneguts i importants en l'àmbit de les lletres catalanes. Fins fa relativament poc temps estava considerat com una gran promesa literària, a causa de la seva joventut, i una mica així com el nostre particular *enfant terrible*. Tothom hi coincidia: crítics, professors, editors, lectors, etc. A hores d'ara ja és un fet ben evident que la promesa s'ha complit i que ens trobem davant una realitat satisfactòria: Sebastià Alzamora, a més de confirmar les previsions, les ha sobrepassades amb escreix.

L'escriptor que ens ocupa conrea la poesia, la novel·la i l'assaig, a més d'escriure articles amb persistència als diferents mitjans de comunicació, i especialment a la revista *El Temps***.** I conrea els diferents gèneres amb qualitat i èxit, i així, com qui no vol, ja ha rebut la majoria dels premis literaris importants que es concedeixen a les nostres terres, abans de complir quaranta anys.

Ha escrit les novel·les *L'extinció* (1999, premi Documenta), *Sara i Jeremies* (premi Ciutat de Palma, 2002), *La pell i la princesa* (premi Josep Pla 2005), *Nit de l'ànima* (2007), *Miracle a Llucmajor* (2010) i *Crim de sang* (premi Sant Jordi 2011). També és l'autor dels poemaris *Rafel* (premi Salvador Espriu, 1994)*, Apoteosi del cercle, Mula morta, El benestar* (premi Jocs Florals de Barcelona 2003) i *La part visible* (premi Carles Riba 2008). Però aquesta aproximació a l'obra literària de Sebastià Alzamora només farà referència a l'obra narrativa en el seu conjunt, i especialment a la seva última novel·la, *Crim de sang.*

El primer que cal manifestar respecte a les seves novel·les és el fet que són totalment diferents entre si en gairebé tots els aspectes: la temàtica, la ubicació temporal, les formes literàries, i fins i tot en

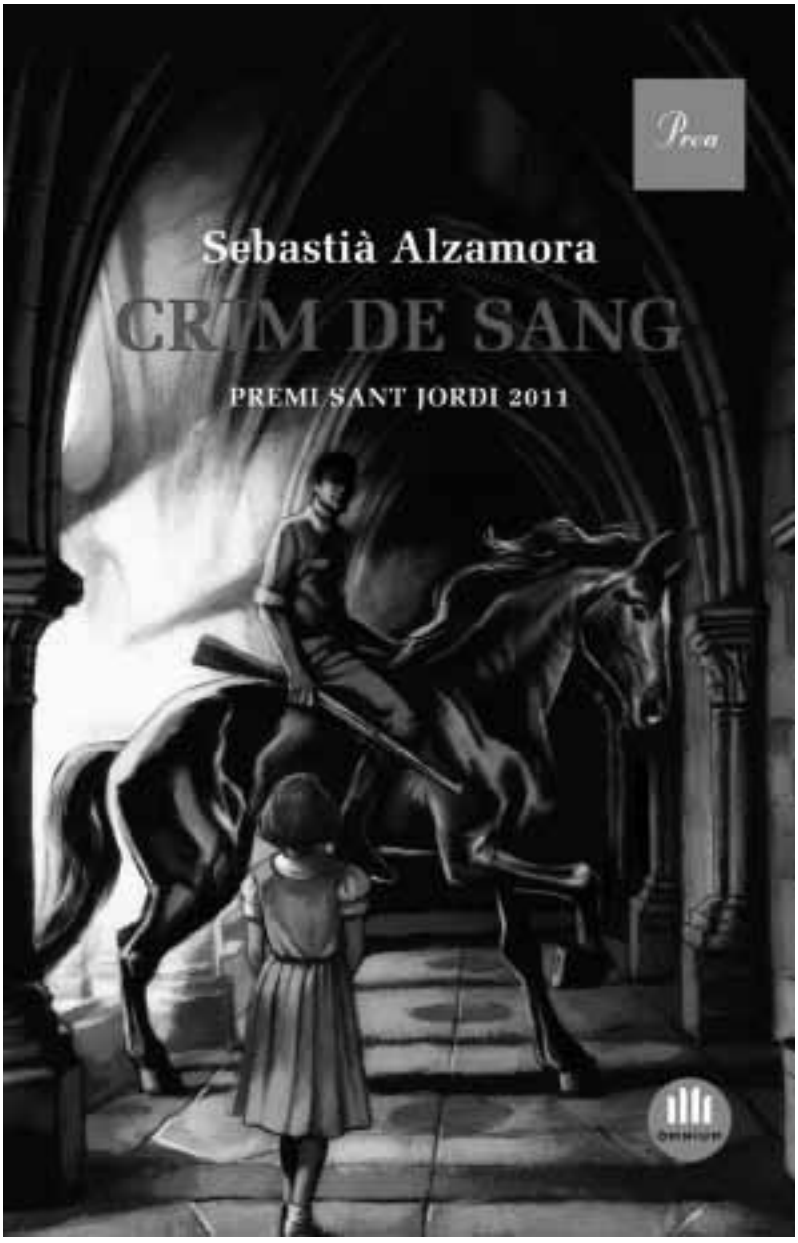
Proa
Sebastià Alzamora
CRIM DE SANG
PREMI SANT JORDI 2011

la manera d'emprar la llengua. Alguna d'elles presenta components dramàtics (*Sara i Jeremies)*; en una altra (*Miracle a Llucmajor),* Alzamora conrea la comèdia amb grans dosis humorístiques, i en *La pell i la princesa* i *Crim de sang,* l'autor s'endinsa en paràmetres de continguts històrics (la qual cosa no significa que es tracte de novel·les històriques en el sentit tradicional).

Ens trobem, doncs, davant un novel·lista inclassificable, que va per lliure, que sembla que, quan comença a escriure una nova novel·la, es troba en la necessitat de tornar a inventar-ho tot. Ara bé, com no podria ser d'altra manera, en totes les novel·les de Sebastià Alzamora hi ha elements comuns: una mirada desvergonyida sobre el món que ens envolta i un saludable escepticisme al qual no li manca una certa tendresa a l'hora de construir uns personatges que, al cap i a la fi, esdevindran entranyables.

Ara estic pensant en *Sara i Jeremies*, una novel·la que m'ha emocionat per la profunda humanitat dels personatges durant els diferents trams de la vida: la joventut en l'illa de Mallorca, quan esclata la Guerra Civil, durant la qual descobreixen l'amor, la sexualitat (també la lluita i la por) i la vellesa, ja en els anys setanta i vuitanta del segle passat, amb la desmemòria, la indefensió escatològica i, finalment, la mort. Es tracta d'una novel·la, igual que *Miracle en Llucmajor*, en què el paisatge de l'illa de Mallorca es converteix en un referent central que ens produeix admiració, des de l'enyorança... La Mallorca rural, profunda, la matança del porc, una societat que, com la nostra, la valenciana, ha passat a existir només en la memòria d'uns quants. El lèxic mallorquí, tan íntimament lligat al nostre lèxic de la Marina Alta..., els embotits, el mar que no es desbrava mai després de segles d'envair la nostra ment i formar el nostre caràcter. Els personatges també estan molt ben construïts i són testimonis fidedignes d'un món que ja s'ha acabat, per molt que ens pese, com ja s'ha acabat també la nostra infància rodejada de garrofers, ametllers i oliveres.

"Un home és mortal pels seus temors, però immortal pels seus desitjos". Aquesta frase de Pitàgores il·lustra els afanys de Pere de Son Gall, principal protagonista de la novel·la *Miracle a Llucmajor.* Uns afanys que ens remeten a l'època dels anys vint del segle passat on el nostre personatge va inventar un giny: el cometagiroavió, que competia amb l'autogiro de De la Cierva per l'ajuda i reconeixement del ministre de defensa, el general Weyler, també mallorquí. La història que ens narra Alzamora està basada, en part, en personatges que van existir realment, però la prosa desmitificadora de l'escriptor ens

endinsa en una comèdia plena de ficció i de gràcia que aconsegueix commoure el lector.

En *La pell i la princesa* canvia d'escenari i d'època: Praga i l'Europa Central assistiran, espantades, a l'esgarrifós espectacle de la guerra inacabable del segle XVII, la guerra dels Trenta Anys . En aquesta novel·la Alzamora homenatja els llibres alhora que reafirma la seva debilitat pels ginys .El *Golem*, mítica creació del no menys mític rabí Judà Loew, visita (amb el seu cos de fang pestilent) les pàgines centrals d'una història contada amb una imaginació desbordant, encara que no mancada de sobrietat i rigor. Una història on l'amor i l'erotisme triomfaran sobre la grisor de les religions, el fanatisme i les maquinacions del poder.

Sebastià Alzamora atresora moltes qualitats com a novel·lista, a banda d'expressar-se en un llenguatge perfecte que dignifica els textos produïts per la seva imaginació literària. Entre les seves qualitats jo destacaria l'audàcia, present en tota la seva obra i especialment en la novel·la *Crim de sang*, guanyadora de l'últim premi de narrativa Sant Jordi (2011). La Barcelona en guerra de 1936 és el marc on succeeixen uns fets sanguinaris i esgarrifosos: la persecució i assassinat de religiosos en general, i de membres de l'orde Marista en particular. El comitè responsable de la seguretat de la FAI actua sense pietat i sense control de la Generalitat, empresonant i liquidant tots els que li fan nosa. En aquest marc, una Barcelona sota les bombes feixistes, amb els carrers infestats de morts, molts d'ells no per culpa de les bombes, Sebastià Alzamora, demostrant la seva audàcia i creativitat, introdueix un personatge singular: un vampir. Un vampir que relata, en primera persona, les seves consideracions sobre la vida i la mort, sobre el bé i el mal, i el paper de Déu en aquest embolic, i sobre la conducta del gènere humà a través dels temps i les guerres. El vampir també ens parla de la seva set il·limitada, de la sang que la sacia... Per les pàgines de la novel·la circula un altre personatge misteriós: un giny en forma de cavall artificial, mecànic, construït per maçons, que es passeja desbocat pels carrers de Barcelona. Els personatges són molt creïbles i estan ben caracteritzats: els monstres, el comissari Muñoz, Manuel Escorza, botxí de la FAI que va existir realment i que va morir a l'exili el 1968 (després d'exercir com a poeta i crític cinematogràfic), el germà marista Darder, el bisbe Perugorría, personatge basat en Manuel Irurita, bisbe de Barcelona segurament afusellat en 1936.

Cal ser molt atrevit per mesclar ficció gòtica amb gènere negre alhora que es descriu una situació històrica terrible. El risc és

evident, però jo crec que Sebastià Alzamora ha superat el repte amb excel·lència. La seva agilitat en la construcció de les converses, la seva capacitat per capgirar les situacions més dramàtiques, amb unes pinzellades d'ironia i humor negre, i, en definitiva, la seva prosa perfectament elaborada aconsegueixen que *Crim de sang* siga una novel·la que el lector agraeix i no pot deixar de llegir. Sebastià Alzamora ja està avui a l'altura dels nostres grans escriptors vius: Jaume Cabré, Carme Riera, Joan F. Mira, etc. I és que ell és un escriptor més gran –fins i tot!- que la copa d'un pi mallorquí.